

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 160 Lei

Joc de înger

Am văzut odată un copil scăldat în primăvară și lumină, care se juca cu o floare. Era un joc ciudat, dintre acelea care iscodesc mai ales copiii singuratici, dar era în același timp un joc emoționant prin simplitatea, prin puritatea și mai ales poate tocmai prin ciudățenia lui. Inchipuiți-vă o zi de primăvară, — una dintre acele minunate zile ce înfloresc primăvara în țara aceasta, — iar în mijlocul zilei și al primăverii, un copil cu aureolă de lumină pe frunte, jucându-se cu o floare. Lângă el, calul de lemn zăcea uitat în primăvară și 'n praf. În altă parte, sabia tot de lemn și ea, era de asemenea uitată... iar mai departe, tot uitați și ei, erau soldații de plumb.

Desbrăcat de toată această armură a tinerității și a jocului, copilul părea un arhanghel care păzise porțile unui paradis pierdut și care a aruncat acum sabia de foc din mână, înlocuindu-o cu o floare. Acesta era poate semnul prin care se vestea încetarea blestemului și împăcarea oamenilor cu Dumnezeu.

Fără să vreau mi-a venit în minte o altă scenă, care s'a petrecut de mult, cu mii de ani în urmă, când Iisus umbla pe apele 'nserării, certând furtunile și valul. Străbătând prin Galileia, ucenicii l-au întrebat odată: Cine este mai mare, în împărăția cerului. Și atunci Iisus a adus în mijlocul lor un copil, spunându-le că dacă nu vor fi ca pruncul acela, nu vor intra niciodată în împărăția lui Dumnezeu... Căci numai pruncii umili și smeriți știu să închidă în sufletul lor mireasma paradisiului pierdut și să poarte pe frunte aureola nevinovăției.

Drumurile noastre sunt prea întortochiate, prea mult rătăcesc prin maidanul vieții... sunt prea pământești. Iar armura năclăită în sânge, cu care ne-a înveșmântat acest veac materia-

list, nu permite ca la Mentoarea ei murdară să punem și flori fără prihană.

Pentru ca să intri în împărăția lui Dumnezeu trebuie să fi smerit ca pruncii și nevinovat ca ei. Dar oare mai poate omul de astăzi să fie smerit ca pruncii? Oare omul acesta care se luptă cu morile de vânt și se incolonează sub steagurile atâtor deșertăciuni, mai poate fi nevinovat ca pruncii?

Cum să mai fim smeriți, când pentru noi cerul și Învierea aparțin unui basm cu care ne adormeau odinioară bunicii... un basm în care acuma nu mai crede nimeni?... Și mai ales cum să renunțăm la toate de dragul unui basm?

Omenirea are astăzi alte idealuri mai apropiate de noi, mai pipăibile, și ea nu voiește să renunțe la acestea în schimbul unui vis frumos.

Cât de amară deșertăciune în credința acestui veac, care consideră visul Învierii și uită că viața însăși este umbră și vis. Uită că deșertăciune sunt toate, toate plăcerile și toate bunurile, care ni le furnizează viața. Uită mereu și adună mereu... Își adună comori pământești, însă niciodată comoară în ceruri.

Cât de departe este imaginea copilului, care se juca cu floarea în ploaia de lumină, de imaginea omului de astăzi, de imaginea acestui Don Qujote modern, care se luptă cu atâtea mori de vânt, ce le presară la tot pasul deșertăciunea omenească.

Iată pe deoparte omul de astăzi cu armura năclăită de sânge și de păcat, așteptând un semn, sau poate o minune... și iată alături, pruncul, acel cavaler fără de pată, — arhanghel care a lepădat sabia de foc și păzește cu o floare în mână lângă porțile unui veac ce va să vină.

LUCIAN EMANDI

Pelerinajele

Sosese din nou momente de reculegeri sfinte. Mănăstirile — răsadnițe de gânduri pioase, — a căror dangăte de clopot, în prag de hram, răsună parcă mai duios, se pregătesc de sărbătoare. Sunt în așteptarea oaspeților pelerini, cari își îndreaptă pașii spre mănăstiri pentru a lua parte în comun la cina duhovnicească ce li se pregătește.

După cum unele flori, cu petalele închise peste zi, răspândesc un miros suav și plăcut în jurul lor, mirezmuind pe cei cari se ating de ele, și odată cu venirea nopții își deschid cupele ca niște cădelnițe minuscule, umplându-le cu picuri argintii de rouă și apoi se închid iarăși, așa și mănăstirile. An de an, la hram sau la alt praznic mare, își deschid mai larg sânul, ca de obicei, pentru a primi cu dragoste pe cei care aleargă acolo, pentru a gusta din plin viața duhovnicească, lipsită de lumeasca destătare și fortificată cu puterea rugăciunii și a postului. Sunt zile de praznic când se pregătesc mai deosebit și așteaptă cu multă bucurie pe cei dornici după o viață mai intensă a inimii, dăltuită în conștiință cu luminile harului dumnezeiesc și a duhului creștin. Pelerinajele trezesc gânduri pioase și fac să rodească în inimi noi îndemnuri creștinești. Cei cari vin și poposesc în aceste zile la biserici spre acest scop destinate sau mănăstiri, ca la oaze hărice, sunt pelerinii.

Pelerinajele sunt călătorii pe care le fac credincioșii, mânați de dorul de a cerceta vreun loc de închinăciune, — loc sfânt, — unde se păstrează moaște făcătoare de minuni sau icoane de ale Sf. Fecioare Maria, de ale sfinților, pentru a obține acolo, prin mijlocirea acestora, sprijinul și ajutorul lui Dumnezeu în necazurile și lipsurile lor trupești și sufletești.

În lumina istoriei, originea pelerinajelor se ascunde în ceața vremurilor de mult apuse, de unde trebuie să le desprindem începutul. Urme, în forme mai simple, găsim chiar în V. Testament. Așa, patriarhul Avraam făcu o călătorie de 4 zile spre a aduce jertfă după porunca Domnului (I Moise 22). Iudeii deasemenea aveau anumite timpuri când plecau la Bethel, loc sfințit de patriarhul Iacob (I Moise 28 v. 18). Iar conform poruncii lui Moise, de 3 ori pe an se adunau la sicriul legii, iar mai târziu la templul lui Solomon din Ierusalim (V Moise c. 16 v. 11). Sf. Scriptură mai amintește de evlaviosul Elcana care a călătorit cu soția sa Ana la Silo. Plină de înțeles și prin sine exemplară a fost și a rămas călătoria celor 3 magi din Răsărit, la Vifleem, — unde se născuse dumnezeiescul prunc Iisus, — împărtășindu-se de neapuse lumini ale cunoștinții dumnezeiești. Acestea sunt primele începuturi, care tot pelerinaje se pot numi și care cu timpul au luat o mai mare dezvoltare. În N. Testament se spune că părinții lui Iisus și cu mulți alții aveau strămoșescul obicei ca, an

de an, în prag de praznic mai mare, să meargă la Ierusalim să se închine; iar apostolii și cu femeile mironosițe, după învierea Domnului, cercetează mormântul Lui. Se amintește deasemenea că apostolul Pavel, fiind deja creștin, alerga mereu la Ierusalim ca să prăznuiască acolo sărbătorile mai mari.

Insemnătate cu totul deosebită au dobândit Locurile Sfinte — locul nașterii, al răstignirii și mormântul Domnului precum și mormintele martirilor — care au fost locuri de pelerinaj chiar din primele veacuri creștine și au rămas până azi. Așa Sf. Ieronim și Maria Egipteanca, precum și mulți nenumărați creștini, au cercetat Sf. mormânt al Domnului. Tertulian a cercetat mormântul apostolilor dela Roma. Cu miile peregrinau cetele evlavioase ale creștinilor la mormintele Sf. Tecla în Seleucia, Felix și Nola, a celor 40 de mucenici în Capadochia.

Fericitul Augustin, scriind împotriva lui Faust, în epist. a 20-a, zice despre pelerinaje: „Noi cinstim sfinții, dacă cercetăm lăcașurile care li s'au ridicat lor spre preamărirea lui Dumnezeu, pentru ca prin amintirea locului sfânt, îndemnurile nobile ale evlaviei și dragostea atât față de aceia pe care îi putem imita, cât și față de Acela, cu ajutorul și darul căruia o putem face aceasta, să lucreze în sufletul nostru mai cu efect, pentrucă știm, că Domnul săvârșește în unele locuri minunate lucruri prin sfinții săi, pe care aiurea nu vrea să le săvârșească, întocmai precum a dat unor sfinți, încă pe când trăiau pe pământ, darul de a vindeca pe bolnavi, căci El își împarte darurile cum El voește“.

Toți câți au cercetat și au văzut mormântul Domnului spun că s'au cutremurat în ființa lor, de un fior sfânt de reînviore, au fost pătrunși și cu alese și noi gânduri s'au reîntors. Au fost clipe sfinte, clipe de neuitat în veci.

Tot așa de universal era obiceiul să se cerceteze și locurile de închinăciune ale Sf. Fecioare Maria. Sf. Ioan Damaschinul zicea despre aceste locuri, așa de des cercetate pe vremea sa, că sunt adevărate aziluri de scăpare, în care află ajutor, mântuire, cheazășie în ispite și scut contra pedepselor „de care vrednici făcutu-ne-am prin păcatele noastre“. Nu e de mirare atunci dacă se afirmă că în lumea creștină, „Iudei, Greci, barbari, mari și mici, bogați și săraci, regi și neamuri, oameni și îngeri“, toți venerază cu multă căldură pe Sf. Fecioară. Locurile de pelerinaj sunt răspândite azi în toate țările, în toate locurile și iau proporții din ce în ce mai mari, atrăgând spre ele valuri peste valuri de mase creștine din toate neamurile, însuflețite de entusiasm sfânt.

Privite în sinea lor, pelerinajele sunt concrescute în natura religiei creștine, făcând parte integrantă din sufletul ei. Ce e mai mult că nu există manifestație religioasă cu cadre mai mari, fără ca să nu fie împreună cu pelerinaje. Este și o față a cul-

tului divin public. Ele au fost pentru poporul nostru profund creștin, și vor fi în viitorul lui, cel mai bine-venit prilej de înălțare sufletească, de regenerare morală, de fortificare spirituală, de cimentare a legăturilor cu Dumnezeu. În aceste ocazii, pelerinii caută să uite necazurile vieții: să cugete mai temeinic la suflet, la Dumnezeu, la veșnicie, la scopul lor pe acest pământ și astfel își rânduiesc socotelile pământeste în chip armonios cu cele cerești.

Nu se poate obiecta că pentru a se face pelerinaje într'un loc de închinare e neapărată trebuință să premerge acolo 'săvârșirea de minuni, deoarece ele au primit destinație pentru acest scop prin apariția Sf. Fecioare sau a vreunui sfânt. Unele au luat naștere numai prin faptul că anumite persoane singuratic sau chiar comunități întregi au făcut vot de-a face pelerinaje acolo în vremuri grele și pline de primejdii, iar altele prin piositate particulară a cuiva, care a prins apoi rădăcini și în alte suflete, răscolind pe urmă adâncurile maselor populare.

Sunt semne bune când sufletul creștinesc al poporului pricepe importanța „rugilor” și participă la ele în număr mare, iar preoțimea după aceste semne își poate da seama ce izvor bogat de roade sufletești sunt aceste acte de pietate publică împreunate cu pelerinaje sfinte.

Se cuvine deci să veghem atenți ca flacăra unor astfel de practici pioase ale duhului creștin să fie mereu alimentată pe altarul sufletului curat al poporului credincios, să izbucnească mereu mai vie, înălțându-se tot mai sus spre culmi curate, pentru ca Dumnezeu să primească mai ușor jertfa rugăciunilor noastre pentru bunăstarea poporului, a neamului și a Bisericii.

Diacon Alexandru Budai

Trupul

Trupul omenesc e cutioara cu mărgăritarul nevăzut: sufletul. Potirul cu Dumnezeu.

O anumită mistică, nelămurită sau nesinceră, nu ia în seamă acest trup. Îl privește ca pe un căzut din împărăția răului.

Totuș, trupul e creatură dumnezeiască. A auzit și el chemarea la viață, acel „să fie” dela începutul lumii, acel „și a văzut Dumnezeu că erou bune”, ba chiar „foarte bune” din ziua a șasea.

Nu e numai templul Duhului sfânt și cel al naturii, prin întâlnirea care și o dau în el puterile ei.

Am putea spune, că prin întruparea Fiului lui Dumnezeu, trupul e făcut a doua oară; e reînnoit. Trebuie să mergem în spre Dumnezeu cu întreaga ființă; atât cu sufletul cât și cu trupul.

Chiar și acum, privind bine, trupul e întocmire mai presus decât oricare altă făptură materială. Dar la învie-ea de apoi, ce nestrăciune va trebui să îmbrace!

Omul care devine spirit, devine deasemenea și trup; muncește și pentru preamărirea lui, fie din lumea aceasta, fie din cea viitoare.

Dacă Biserica e aspră (aspră nu disprețuitoare) cu trupul, e tocmai fiindcă îl respectă. Ea știe că trupul poate fi îngrozitoare piedecă în slujirea lui Dumnezeu. Știe însă și de ce-i vrednic acest trup. Între trupul răzvrătit și sufletul împăciuitor e o veșnică judecare. Biserica sare în ajutorul aceluia pe care îl vede că e pe cale să se piardă.

Trupul e prieten; dar un prieten primejdios; un cunoscut căruia nu te poți încrede; un oaspe cu care trebuie să fii gata în orice clipă și să te înțelegi și s'o rupi cu el. Războiu? Pace? Și una și alta. Și nu numai pentru aici ci și pentru dincolo. Moartea individuală nu stinge simpatia și lupta. Cu cea din urmă suflare, trupul dezertează; iar sufletul regretă și binecuvintează despărțirea. Așa la a doua înviere, vor fi deplin împăcate, îndestulate și potrivite aceste două părți ale ființei omenești.

Trupule subred și totuș în stare de atâtea minunății! Nu ți vrea nimeni răul! Nu vrea nimeni să te piardă. Îți ai rostul tău în lume, care cu nimic nu se poate înlocui. Chiar sufletul de mii de ori mai mareț decât tine, neînjugat alături de tine, nu și poate arăta toată slava.

Trupule! Nu ești încă așa cum te vrea Dumnezeu. Vrem să te așezăm mai sus. Să fii și mai vrednic.

Pr. Gh. Perva.

Noapte la mănăstire

Farmec sfânt așterne'n aer,
Fulguind, al nopții caer,
Când spre Domnul se supune
Cea din urmă rugăciune.

Doamna nopților, senină,
Cerne-o vrajă de lumină,
Printre nori de mărgărint
Curcubee de argint.

Fălfâesc aripi de ingeri:
Înimi suspinând în plângeri.
Peste frunți s'apleacă - o rază:
Maica Domnului veghiază.

Se aprind în veșnicie
Sboruri din vremelnicie
Și se'nchin' misterului
Sub altarul cerului.

Pentru gând o pace nouă
Se cuminecă în rouă.
Ci'n văpaia dimineții,
Doruri noi au prins drumții.

Pr. TEODOR BODĂRLĂU

Samaritenism și Front

Oricât s'ar crede teoretic că războiul urmărește desființarea adversarului și aduce după sine numai prăpăd, totuși practic are și el partea lui de umanitate. Te lupți cu adversarul în tranșee, dar odată ce e lipsit de arma lui diabolică, îl tratezi ca om, care-și apără steagul țării sale. Sunt și cazuri dintre acelea când ostașii noștri și au sărutat dușmanii cari au stat pe linia de onoare până la terminarea ultimului cartuș. Nu-i venea să creadă inamicului, că un popor ca cel românesc e capabil de atâta iubire față de un om dezarmat, lipsit de orice apărare. Ce s'o fi întâmplat în tabăra lor în astfel de cazuri e lucru indeobște cunoscut. Oșijeri din statul major rus, — căzuți prizonieri, își așteptau sfârșitul — fie prin împușcare, fie printr'alt sistem — și mare le-a fost mirarea când s'au convins de contrarul. Singuri, fără nicio presiune, declarau că Sovietele procedează la ridicarea vieții prizonierilor de războiu, cu excepția câtorva, ținute pentru propagandă.

Dar ceea ce îi impresiona mai mult pe prizonierii ruși, era nu numai omenia fără seamăn a românului, ci chiar și tratamentul medical și... asistența preotului militar. Câte cazuri de intervenție medicală, câte salvări de vieți, fac medicii noștri prin ambulante și spitale de campanii. Nu numai prizonierilor, ci și asupra populației civile, bine-facerile doctorilor noștri se vărsau din abundență. Iată de ce armatele albe, medicii, infirmierii și brancardierii, se încadrează cu cinste și demnitate în rândurile acelor care-și depun toate eforturile pentru gloria țării și a neamului. Am văzut cazuri dintre acelea când medicii noștri nu dormeau nopți și zile întregi, din cauza conștiințiozității cu care-și îndeplineau înalta lor chemare. Câtă jertfă și câtă abnegație din partea acestor salvatori de vieți, pe cari presa noastră îi dă uitării! Cât de mult au ridicat ei moralul luptătorilor, este ceva de necrezut. Câți dintre ei n'au pierit în rândurile primilor pușcași! Serviciile lor sunt „cu vreme și fără vreme”, ca a duhovnicilor de vocație.

Alături de ei, cu cuvinte mângâietoare, stau preoții militari, cari în permanență veghează asupra moralului ostășesc al frontului. Niciodată preotul n'a avut mai mare rol ca pe câmpul de luptă. Aici, parcă s'ar răsturna veacurile și părintele s'ar transforma în „popa istoric”, așezat pe pedestalul de conducere a obștei. Chiar dacă n'are el rost strategic, dar pe drept cuvânt s'ar putea numi făclier al tuturor victoriilor ce le-a repurtat, cu atâta mândrie armata noastră. Căci cine mai mult decât el, se coboară în psihologia soldatului? Cine-i poate da mai mare încredere în rostul lui de soldat și cetățean, decât sinceritatea duhovnicului său?

Dar prezența lui în rândurile oastei mai are și altă semnificație. Poporul rus, în toată desorientarea lui, numai atunci s'a încrezut în români, când în mijlocul lor au văzut pe purtătorul „Crucii”. În simplitatea lui, a comparat trecutul cu prezentul. Vremea de... demult, când sfânta cruce o blăduia Rusia, cu cea... de azi, deasupra căreia veghează

secera și ciocanul. Il podidesc lacrimile și îl cuprinde, parcă un fel de rușine când se simte așa de animalizat. Cu câtă emoție vorbesc bătrânii de vremea țarismului! Copiii lor sunt botezați. Nașii — oșijeri și trupă — îi înzestreză cu daruri și... parcă am fi în epoca încreștinării popoarelor și nu în veacul XX, și... încă în țara cu cea mai intensă credință ortodoxă. Nu mai vorbesc de cucernicia cu care frecventează bisericile ridicate de ai noștri, și de evlavia cu care se apropie de sf. Căminecătură.

Preoții militari mai îndeplinesc și opera moralizatoare și educativă. Ei au deschis biserici batjocorite, — și școli — și au înființat lăcașuri de închinăciune în casele țărănești; au ridicat troițe la răspântii de drumuri, au botezat copii și au împărțit icoane.

Preotul a fost întotdeauna pe front, alături de ostaș, întărindu-i credința în puterile lui și în isbânda luptei pe care o duce pentru Cruce. Misionari neînfricați, având conștiința datoriei, preoții s'au bătut cu sabia dubului. „Ei sunt energiile noastre spirituale și păstrătorii ai legilor străbune”. Iată de ce gândurile noastre cele mai alese sunt mereu alături de aceia cari luptă departe de țară, dar pentru ea, cu armele jocului, samaritenismului și a dubului.

I. I. Petrilă

Despre ce să predicăm?

În Duminică a X-a d. Rusaliilor (22 August) tema: Rugăciunea faptelor.

Evangelhia de azi ne prezintă pe un tată „îngenunchind înaintea lui (Iisus) și zicând: Doamne miluește pe fiul meu, că este lunatic și rău pătimește” (Mt. 17, 14—15). Ce alta sunt aceste cuvinte ale îndureratului părinte, decât o căldă rugăciune plină de nădejde în bunătatea lui Dumnezeu; și ce înseamnă îngenunchierea acestui om înaintea Mântuitorului, decât un gest cuviincios cu care și-a însoțit rugăciunea, o exteriorizare a simțământului nevăzut, care i-a înălțat inima lângă inima lui Hristos, căruia i se rugă.

Până acum ne-am mai ocupat de această mântuitoare lucrare a sufletului care e rugăciunea, și am amintit că și ea, ca și fapta bună, dă un preț mântuitor credinței noastre, și prin urmare joacă un rol însemnat în mântuire. De aceea am prezentat-o ca o plecare a genunchilor înaintea lui Dumnezeu: rugăciunea smerită; apoi ca o putere spirituală care atrage asupra-ne mila lui Dumnezeu; apoi ca o dispoziție permanentă a inimii noastre de a se înălța spre tronul îndurării Tatălui ceresc: rugăciunea stăruitoare, ce împlinește porunca apostolului: „Neîncetat vă rugați” (I Tess. 5, 17). Prin aceasta, viața noastră întreagă trăită după voia lui Dumnezeu și împodobită cu cu fapte bune, devine o rugăciune stăruitoare și neîntreruptă către Dumnezeu. Așa în-

cât, orice pas făcut spre bine echivalează cu mișcarea inimei și a buzelor celui ce se roagă. Și iată că am ajuns ca să vorbim despre o a patra înfățișare a rugăciunii: Rugăciunea faptelor bune.

*

Din gestul — îngenunchierea — cu care tatăl din evanghelia de azi și-a însoțit rugăciunea către Iisus Hristos, și din gesturile pe care noi înșine le facem în mod firesc în timpul rugăciunii — înălțarea ochilor spre cer, rostirea cu glas tare sau șoptit, facerea semnului crucii, împreunarea mânilor — ne putem da seama că rugăciunea nu este numai o mișcare a inimei. Ci fiind omul ființă spirituală și corporală, rugăciunea, ca și orice act sufletesc, se exteriorizează în faptă. Așa zice sf. Pavel: „Vă indemn, fraților, să puneți înainte trupurile voastre ca pe o jertfă vie, sfântă, bineplăcută lui Dumnezeu, ca închinarea voastră duhovnicească” (Rom. 12, 1). Și fiindcă veni vorba de jertfă, se cuvine să amintim că cei vechi se rugau prin semnul exterior al jertfei, concretizând rugăciunea inimii lor într-o jertfă de laudă sau de adorare, de mulțumită și de cerere, tocmai după cum împărțim și noi creștinii rugăciunea în cele trei feluri ale ei: de laudă, de mulțumită și de cerere. Prin sacrificiu omul își dedica lui Dumnezeu inima și toate ale sale, și astfel stabilea așa-zicând o comuniune cu Creatorul său, la ceea ce noi creștinii ajungem prin rugăciune. La Vecernie, în timp ce preotul tămăiază toată biserica, strana cântă: „Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămăia înaintea ta, ridicarea mânilor mele — jertfă de seara”. Iar ridicarea mânilor nu este altăceva decât rugăciunea, pe care cântarea bisericască o numește jertfă de seara. Astfel ajungem la ideea rugăciunii ca jertfă. Și apoi însași Jertfa liturgică a Bisericii noastre este totodată și rugăciune, căci ea repetă în chip nesângeros Jertfa lui Hristos de pe cruce. Sf. Ioan Gură de aur, însă, ne vorbește astfel despre această Jertfă: „Nu ar greși cineva dacă ar numi Patima lui faptă”. Așa încât cea mai sublimă Jertfă și cea mai mare faptă este și cea mai bună rugăciune primită de Dumnezeu spre mântuirea noastră. Așadar, dacă jertfa este totodată și rugăciune, și dacă fapta bună este și ea un fel de jertfă, atunci fapta bună este și un fel de rugăciune primită la Domnul. Așa încât omul se poate ruga lui Dumnezeu și prin faptele sale bune.

Acest adevăr reiese, însă, și mai curat din sf. Scriptură. Așa ne spune un învățător bisericesc (Climent Alexandrinul), că „faptele bune sunt rugăciune bine primită de Domnul”. Și apoi pe temeiul Bibliei el ne arată și felul cum să se facă o atare rugăciune: „*Imparte-ți pâinea cu cel flă-*

mând și adu în casa ta pe nenorociții fără de adă post; dacă vezi pe un om gol, îmbracă-l și nu întoarce semenului tău spatele”. (Isa. 58, 7). Care e deci fructul acestei rugăciuni? „*Atunci tu vei chema și Domnul va răspunde; vei striga și el va zice: Iată-mă*” (Isa. 58, 9). „Faptele celor drepti, atunci când sunt de față, sunt un strigăt mare înaintea lui Dumnezeu — zice sf. Vasilie cel Mare. — Deoarece orice faptă a celui drept este vrednică de a fi privită de Dumnezeu... pentru aceasta se zice că cel drept este întotdeauna privit și întotdeauna ascultat (de Dumnezeu)”.

— „Cum vom face rugăciunea noastră fără oprire, așa precum tu ne spui nouă? — întrebă niște călători pe un pustnic plin de credință. Bătrânul pustnic le răspunde: — „Iată, mai întâi avem timpul de rugăciune când, firește, nu putem face altceva. Pe urmă când lucrăm putem deasemenea în timpul lucrului să șoptim un cuvânt cald de rugăciune: — Doamne, ajută mi!... La fel și când mâncăm ne putem ruga... Atunci unul din călători întrebă: — Dar când dormim?” Pustnicul răspunde: — „Iată ce fac eu când mă odihnesc dormind: Las pe prispa chiliei mele un ban din agonisita mea, sau un blid de mâncare, și venind un sărman să le ia, se roagă mulțumind lui Dumnezeu, — așa ca și cum m'aș ruga tot eu... Și astfel implinesc învățătura Scripturii ce zice: „*Neîncetat vă rugați!*” (După Lascarov-Moldovanu: Cartea cu pilde).

Dacă „a lucra înseamnă a te ruga”, și dacă — precum cineva (Carlyle) spune — munca omului pe pământ este „o cucernică rugăciune nerăită”, atunci debunăseamă că fapta bună, cea mai nobilă lucrare, este cu atât mai vărtos o rugăciune bineprimită. Ea izvorește firesc din viața omului și se înalță dela sine ca fumul de tămăie înaintea unui altar. Astfel o faptă bună, săvârșită înaintea unor necredincioși chiar, devine rugăciune de laudă la adresa lui Dumnezeu: „*Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor* — zice Domnul — *ca, văzând ei faptele voastre cele bune, să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri*” (Mt. 5, 16). Totașa o binefacere săvârșită față de un om nevoiaș devine o rugăciune de mulțumită înaintea lui Dumnezeu, dacă nu cumva ne place să primim chiar noi această mulțumită din partea celui miluit (Lc. 14, 12—14). Deaceea când cineva voiește să ne mulțumească nouă pentru binele făcut, noi să-l îndrumăm ca să dea lui Dumnezeu mulțumita. Și însăfârșit: fapta noastră bună față de un sărac devine pe buzele lui o rugăciune de cerere pentru binefăcător. Chiar și fără ca un cerșetor să-ți rostească obișnuitele urări: „Dumnezeu să-ți răsplătească, să-ți dea sănătate...” — totuși celce ia seama la toate

acestea Domnul este. Căci rugăciunea faptei se înalță la el ca o jertfă bine primită.

Am stăruit până acum atât de mult asupra rugăciunii pentru marea ei însemnătate în viața noastră. Ce ar fi, de pildă, credința noastră nemărturisită prin rugăciune. Rugăciunea, ca și fapta bună, este o dovadă vie a credinței. Și apoi văzurăm că chiar fapta însăși este și rugăciune. „Faptele care se săvârșesc prin trup și care țințesc la slăvirea lui Dumnezeu ... sunt ... un fel de psalm“ (rugăciune) către Dumnezeu (sf. Vasile cel Mare). Iar în acest înțeles ni se dă un nou prilej de a ne ruga neîncetat, nu numai printr'o dispoziție permanentă de a ne ruga oricând ni se dă prilejul, dar de a ne ruga într'adevăr: prin fapte.

Această rugăciune a faptei își are ecoul la Dumnezeu. Atunci când Hristos Domnul va veni să judece lumea îi va chema pe cei drepti și-i va răsplăti pe temeiul faptelor bune (Mt. 25, 34—36). De aci putem vedea că cea mai eficace rugăciune de acest fel sunt faptele milei trupești și sufletești, care se pot afla în orice carte de rugăciuni. Caută-le și tu, ascultătorul meu, și încearcă să le împlinești. Astfel îți poți da seama că te-ai rugat, poate, și te vei mai ruga, chiar fără să rostești o singură vorbă. Deși a te ruga nu este numai atât, ci trebuie să-ți pleci și genunchii înaintea icoanei în biserică și acasă — totuși și aceasta este o rugăciune pe care Domnul Dumnezeu ți o ascultă. Așadar nu uita că faptele tale bune sunt tot-atâtea rugăciuni, și totdeauna amintește-ți că „cine își astupă urechea la strigătul săracului, nici el nu va primi răspuns când va striga“ (Prov. 21, 13).

B.

Cărți

Prof. univ. Marin Ștefănescu: FILOSOFIA CREȘTINA, contribuție la înțelegerea Filosofiei. București, Editura „Universul“ 1943. — Pag. 347, lei 400.

Dacă astăzi se încearcă, sub pulpana spiritului de „libertate a creației“, să se dea lovituri perfide nu numai creștinismului în general, ci și ortodoxiei noastre în special, apariția acestei cărți cu un puternic zid de apologie creștină, ne surprinde în mod plăcut. Dela începutul lecturii am pornit întăriți cu o puternică doză de optimism, deoarece din chiar cuprinsul dedicației ce însoțește cartea — adresată soției sale de curând decedată — vedeam pe filosoful serios, obiectiv și pătruns de spiritualitatea nobilă a creștinismului. „In cumplita mea durere — spune autorul — pe care o am dela cruda noastră despărțire, mă

susțin lucrând tot mai mult prin credința în Dumnezeu și deci în nemurirea sufletului celor virtuoși, plecați în viața veșnică, a idealului. Și așa ne vom revedea, și vom fi totdeauna împreună și cu Domnul“ (p. 5).

În afară de introducere și concluzie, cartea cuprinde trei mari compartimente: 1) Ce este filosofia fără studiul creștinismului, 2) Religia creștină și 3) Ce este filosofia după studiul creștinismului. Din chiar titlurile de mai sus putem întrezări că autorul vrea să ne ajute să pătrundem în taina existenței, prin filosofia privită la lumina creștinismului. Baza autorului în lămurirea problemelor este credința. „Sub orice formă s'ar prezenta rațiunea logică, discursivă, trebuie să subordonăm totul credinței, adică intuiției supraintelectuale, sau celei mai înalte forme a intuiției intelectuale...“ (p. 14). Cu maturitate științifică, d-sa trece în revistă toate curentele de filosofie — dela începuturi și până astăzi — și arată amănunțit defecțiunile, unilateralitatea și superficialitatea unora când caută să descifreze semnul existenței, opunându-le serioase și magistrala deslegare pe care o dă vieții religia creștină. Ne-ar trebui coloane întregi ca să insistăm amănunțit asupra splendidului cuprins al acestei cărți, care se adresează cu mult folos teologilor și gânditorilor profani de o potrivă. Desprindem un pasagiu, unde autorul vorbește de ortodoxie: „...ortodoxia este doctrina reînțoarcerii multiplicității lumii la unitatea divină... Se mai spune că prima notă caracteristică a Bisericii ortodoxe o alcătuiește sobornicitatea, adică universitatea, unitatea, sau spiritul ecumenic; dar al doilea element al său constitutiv este naționalitatea, sunt națiunile; și pentru ca sobornicitatea să se realizeze, trebuie ca națiunile să existe în cursul lumii, iar în partea finală a acesteia să se transfigureze, să se îndumnezeiască; transfigurarea formează a treia notă caracteristică și, poate, cea mai esențială a ortodoxiei; ea consistă în înălțarea inferiorului prin superior, sau întruparea, în coborârea lui Dumnezeu, prin grația sa, în om, și deci îndumnezeirea omului; de aci rezultă și marele rol al tradiției, sau al continuității sobornicității în Biserica ortodoxă: dela unitatea creatoare, prin pluralitatea națiunilor după creație, la unitatea prin transfigurare, prin harul divin“ (p. 153—154).

Bine pus la punct și lămurit este fragmentul studiului care vorbește despre naționalismul și umanitarismul ortodoxiei. Ne-ar plăcea ca în viitoarele studii, pe care d-sa le anunță, să vedem înșirați alături de cugetătorii români profani și figurile marilor noștri teologi. Adânc cunoscător al Evangheliilor și al doctrinelor diferitelor confesiuni creștine și înveterat în studiul filosofiei, ajutat de un stil care cucerește prin sinceritate și prin înlanțuirea logică în înșiruirea ideilor, bun metodist, spirit distins de analiză și sinteză, fin critic, obiectiv în adevăratul înțeles al cu-

vântului (vezi partea finală a cărții referitoare la cugetătorii români contemporani), bine documentat, dl prof. univ. Marin Ștefănescu, prin publicarea prezentului studiu, aduce o reală contribuție la lămurirea problemelor de filosofie creștină.

Pr. Teodor R. Floruțiu

*

Varlaam Mitrop. Moldovei: CAZANIA 1643. Fundația Regală pentru literatură și artă, 1943. Pag. 506, lei 500.

S'au împlinit anul acesta trei sute ani dela tipărirea Cazaniei Mitropolitului Varlaam al Moldovei, cea dintâi „*Carte românească de învățătură*“, cea dintâi colecție completă de predici pentru toate Duminicile și sărbătorile de peste an, tipărită în limba română.

Pentru a încresta pe răbojul vremii acest mare eveniment cultural, *Fundația Regală pentru literatură și artă* a retipărit această *Cazania* vestită, operă ce stă la temelie tuturor Cazaniilor românești.

Cartea are o mare valoare literară și una tot așa de mare religioasă. O iei în mână simțind un oarecare fior și un respect deosebit. Te impresionează prin limba ei „veche și înțeleaptă“, prin frumusețea stilului ei plin de farmec și de avânt, și prin învățăturile ei luminate și grele de idei alese și de tâlcuri potrivite. În deosebi te minunează prin asemănările ei și prin solemnitatea cu care începe fiecare bucată. Iată de pildă câteva rânduri și gânduri din *Cuvântul către cetitori*:

— „De mare jele și de mare minune lucru iaste, o, iubite cetitoriu, când toate faptele ceriului și a pământului umblă și merg toate careș la sorocul și la marginea sa, la care înțelepciunea cea vecinică le-a făcut și nice puțin nu smentesc, nice greșesc semnul său. Numai singur amărătul om“, făcut după chipul și obrazul lui Dumnezeu, se smintește căutându-și rostul vieții și marginile chemării sale pe pământ; „unii cu totul nu-ș știu, nici vor să știe; alții ar putea să știe iară ei de bună voia lor căutând nu văd și auzind nu înțeleg; al treii, săvai că și știu și văd și cu drag o poftesc, iară lucrurile cele ce trebă ce duc la acea viață (blagoslovită) nu vor să le facă“. Astfel, pentru lipsa dascălilor, a învățaturii și a cărții în limba românească, s'a simțit marele Mitropolit Varlaam datornic cu talentul în fața lui Dumnezeu, ca să-și plătească datoria înainte de a merge „în casa cea de lut a moșilor“ săi. „Și așa, cu darul lui Dumnezeu, după început am văzut și sfârșitul“.

A lucrat mult Mitropolitul Varlaam ca să adune din Sfintele Scripturi și din cărțile sfinților părinți miera învățăturilor creștinești. Dar truda lui nu a fost zadarnică. Deși bătrână, de trei sute de ani, Cartea lui de învățătură se cetește și azi cu drag și cu mare folos sufletesc.

Atât ca limbă, cât și ca învățătură, *Cazania* lui Varlaam este și rămâne o piatră de hotar. Și încă una dintre cele mai trainice. De aceea se cuvine să o ispitim cu râvnă, ca să scoatem din ea tâlcul învățăturilor creștine, tot aurul care nici după trei sute, nici după două mii de ani, și niciodată, nu-și pierde valoarea.

Informațiuni

■ *Dl. Dr. Cornel Radu*, primind însărcinarea reorganizării asistenței sociale pe toată țara, a demisionat din postul de primar al Municipiului Arad. În locul D-sale a fost numit primar Dl avocat *Dr. Octavian Lupas*.

Atât fostul, cât și actualul primar al Aradului, se bucură de unanime simpatii în rândul populației arădane, impunându-se aprecierii publice prin munca lor pricepută, cinstită, asiduă și desinteresată.

■ *Misiunile* dela Schimbarea la față, organizate la mănăstirea H. Bodrog s'au desfășurat conform programului. Și-au dat concursul la slujbe și la predici: Prof. C. Turicu, Ierom. I. Nicoară și preoții: icon. st. Gh. Turicu, N. Ionescu — Gai, I. Ardelean — Pecica, Il. Felea — Arad, T. Herbei — Zădăreni, A. Goia — Agriș, V. Șancu — Nădab, D. Tudor — Arad, T. Boddărlău — Șangu și Gh. Lițiu — Arad-Șega.

Credincioși mai numeroși au luat parte dela Timișoara, Sămbăteni, Păuliș, împreună cu alte grupuri mai mici din satele arădane și bănățene.

Dintre intelectuali au fost: Dna Maria Dr Botiș, Dr. Oct. Lupas primar și Dr. V. Lazar secretarul gen. al primăriei Arad.

S'au spovedit și cuminecat mulți credincioși, bărbați și femei, iar la concursul pentru executarea cântărilor bisericesti după programa Școlii de Duminică au fost premiate echipele dela Sămbăteni și Păuliș, care au dat și răspunsurile liturgice, frumos și evlavios.

Cu prilejul acestor misiuni s'a putut observa la mănăstire un nou spirit de viață duhovnicească și de gospodărie, sub conducerea noului stareț, pâr. I. Nicăară. Pictura mănăstirii e întregită, cimitirul împodobit cu flori, și la mormântul episcopului Grigorie Comșa s'a ridicat și sfințit cu acest prilej o frumoasă cruce de marmoră.

În atelierul mănăstirii așteaptă gata de transport frumosul iconostas artistic comandat de dl Mareșal Ion Antonescu, și se continuă confecționarea scaunelor pentru biserica mănăstirii.

■ *Despre Școala primară Nr. 17 „Virginia Hoțărăn“* din Arad, cartierul muncitoresc al Astrei și a C. F. R. am mai scris și până acum.

Sub titlu de „*Poveste*“, d-na dir. Ana Mihalache

a publicat recent un scurt istoric al școlii și o dare de seamă asupra înfăptuirilor școlii în anul 1942—43. Din istoric se constată că școala a început a fi româniată în 1929 și a ajuns complet româniată în 1935. Prin muncă, jertfă și stăruință s'au înființat: în 1930 biblioteca școlii, în 1930—31 cantina școlii care alimentează 100—150 eleve sărace; în 1931—32 „Școala de vară” în pădure pentru recrearea elevilor; în 1935 Cooperativa „Infrățirea”. În 1935—36 s'a înzestrat școala cu mobilier pentru ținerea cursurilor în aer liber; în 1942 s'a ridicat în curtea școlii o troiță în amintirea eroilor, iar în 1943 s'a deschis în școală o capelă înzestrată cu toate obiectele, icoanele și odăjdiele de lipsă.

Prin serbări, colecte și donații pentru „Darul Ostașului”, asistența școlară, ostașii de pe front, Crucea Roșie, răniți, Palatul Invalizilor, copii săraci, etc. s'au adunat și cheltuit în anul școlar 1942—3, cu concursul neprecupețit al hamicelor dascălițe și eleve a școlii, suma de 333.124 lei.

Intr'adevăr, ca în poveste...

■ *Păr. prof. Liviu Stan*, dela Academia „Andreiană” din Sibiu, în lucrarea Sf. Sale despre „*Rasă și Religie*”, tipărită anul trecut, are aceste rânduri judicioase, menite a fi câtmai serios meditate:

„Un foarte însemnat număr de oameni de pretutindeni, căzând și pierzându-și puterea de sesizare a dimensiunii divine a vieții, a dumnezeirii, pierzându-și cu aceasta credința în Dumnezeu, a rămas cu simpla credință în om. Aceasta nefiind însă o realitate supremă pentru sine, n'a putut constitui pentru lungă durată un suport destul de tare pentru credința celor ce se agățau de ea, și astfel, deslegat mai întâi de Dumnezeu, suportul om, rămas suspendat el însuși fără suport sigur și durabil, curând a cedat, și nemai găsimu-se pe ei destul de vrednici de adorare, oamenii s'au lepădat ușor și de ei înșiși, și-au pierdut reazimul și celei de a doua dimensiune a vieții, și-au pierdut credința în ei înșiși, și au luat-o în rostogolire vertiginoasă spre dimensiunea neființei, închinându-se conștient sau inconștient, lui Satan, descoperind în el a treia dimensiune nouă, dar negativă a vieții.

Dupăce omul a încetat să mai adore pe Dumnezeu, și după ce s'a plictisit și de auto-adorarea sa, s'a prăbușit din treaptă în treaptă, dela dumnezeesc la omenesc, apoi la animalic, la bestial, și în fine la satanic, căruia i se închină spre pierzare cu toată ființa”. (pag. 5).

Școala de Duminică

34. Program pentru Dum. 22 August 1943.

1. Rugăciune: Impărate ceresc...
2. Cântare comună: Unule-Născut Fiule.
- 3—4. Cetirea Evangheliei (Matei 17, 14—23) și Apostolului (1 Corinteni 4, 9—16) zilei, cu tâlcuire.

5. Cântare comună: Pleacă Doamne. (Priceasă, 70 cântări religioase).

6. *Cetire din V. T.*: Iotor la Moise (Esire c. 18).

7. *Povește morale*: Roadele iscusinței (Întel. lui Solomon c. 15).

8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc).

9. Cântare comună: Văzut-am lumina...

10. *Rugăciune*: Rug. 7. dela Vecernie.

(A se vedea „Instrucțiunile” din Nr. 1/1943).

A.

Nr. 2873/1943.

Concurs

Pentru îndeplinirea parohiei *Caporal Alexa Il*, protopopiatul Șiria se publică concurs prin alegere, cu termen de 30 zile.

V E N I T E:

1. Sesiunea parohială în estensiunea ei de azi, circa 34 jug.
2. Locuință în edificiul școlii confesionale Nr. 198 cu grădină și cânepiște.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Salarul dela Stat.

Parohia este de clasa I (prima).

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial ort. rom. din Arad.

Recurenții admiși de Consiliul Eparhial a candida la acest post se vor prezenta, în timpul concursului, cu aprobarea protopopului tractual, în sf. biserică din Caporal Alexa, pentru a servi, cuvânta și cânta.

Preotul ales va plăti toate impozitele după venitul preotesc din al său.

Consiliul Parohial.

Aprobat în ședința Consiliului Eparhial dela 21 Iulie 1943.

† Andrei
Episcop.

Traian Cibian
consilier, ref eparhial.

NOU!

NOU!

Carte de Rugăciuni

Tipărită cu binecuvântarea
P. S. S. Părintelui Episcop

Dr. ANDREI MAGIERU

DIECEZANA ARAD

Ediția I, populară, 50 Lei.

Ediția II, tipărită pe hârtie semi-velină în două culori, legată în jum. pânză, 100 Lei.

Ediția III, tipărită pe hârtie de lux în două culori, legată toată în pânză 200 Lei.